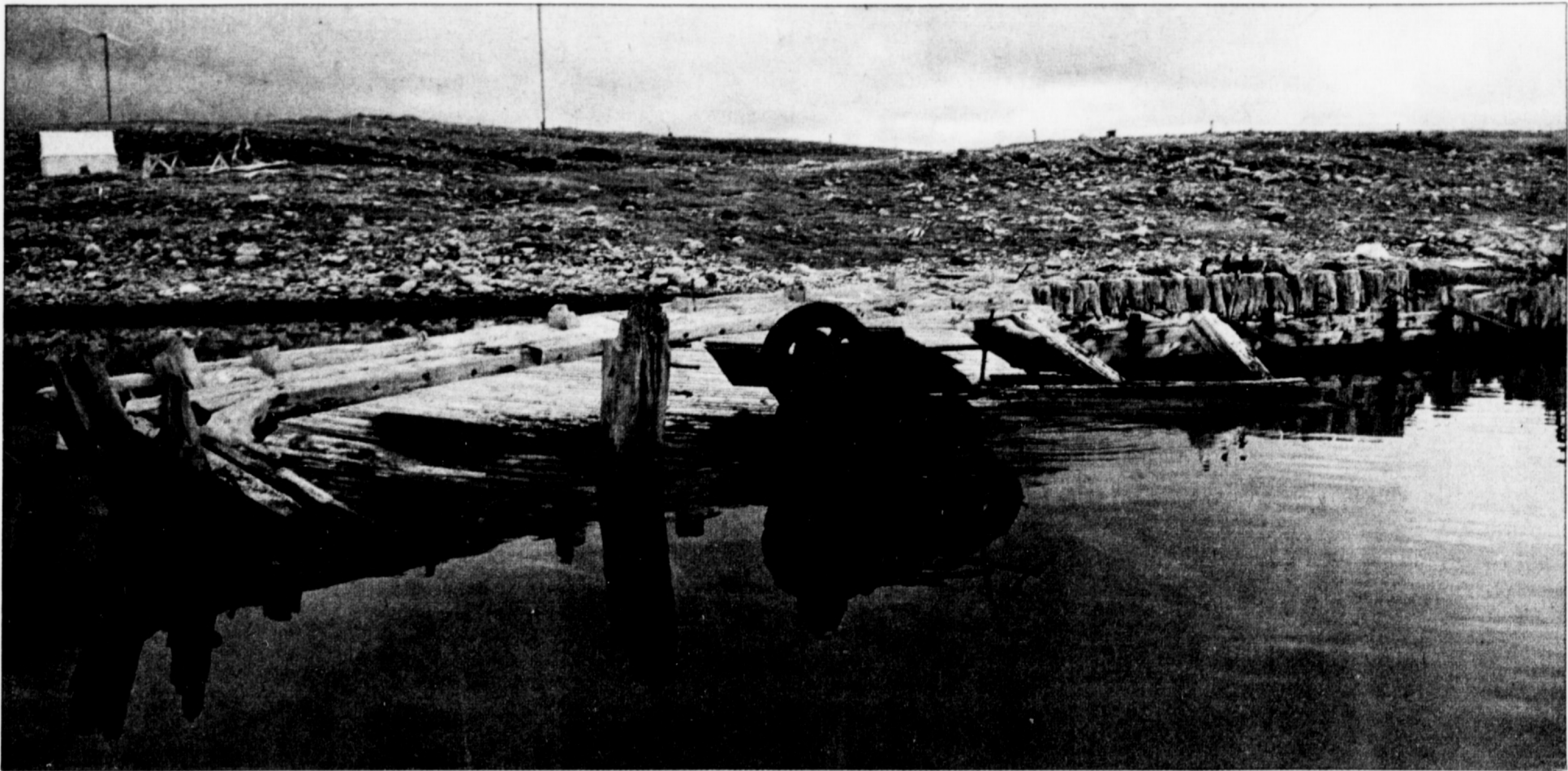

Hans
vil ha
«Maud»
hjem

«Maud» ligger med ripa over vann i et landskap som minner om baksiden av planeten mars ifølge Hans Vrålstad.

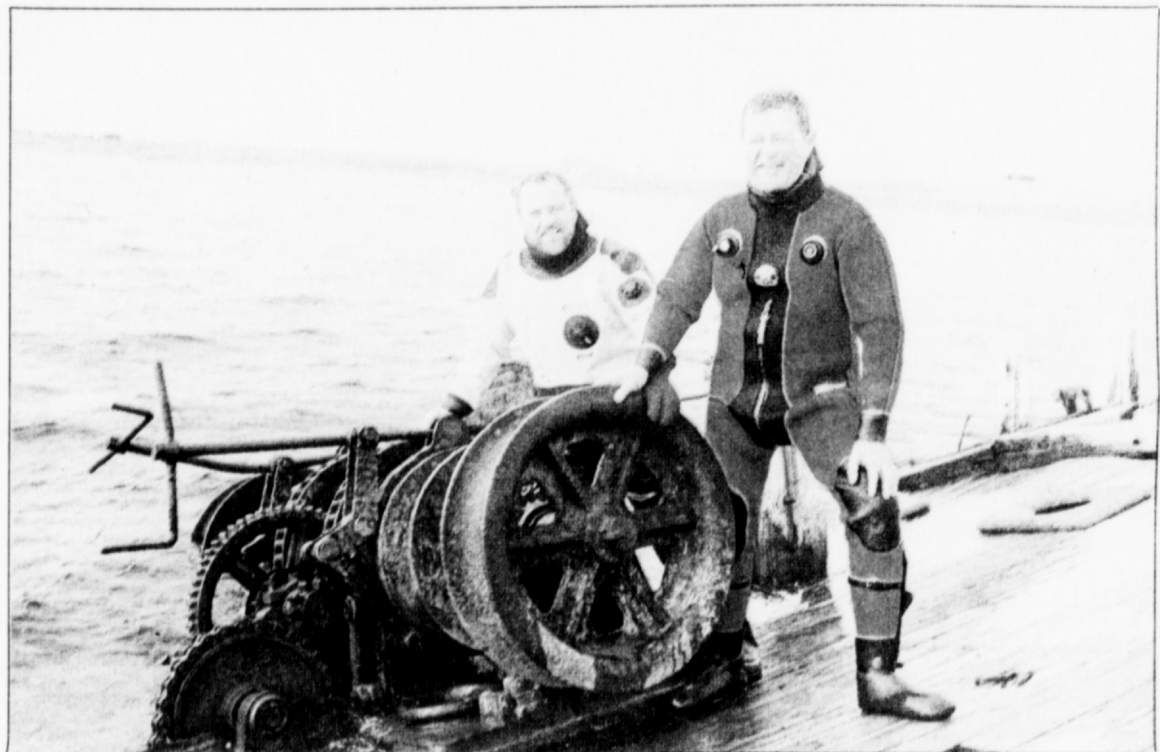
Hjelpemotoren på polarskuta står nærmest og ber om å bli hentet hjem til Norge. Under vann tæres den av tidens tann, selv om prosessen går saktere enn man skulle vente.

– «Maud» er i god nok stand til å heves og bringes hjem, dersom det er vilje til det, mener de to mennene som dykket ved vraket. Jernbjelkene i baugen sitter som de skal etter 65 år på havets bunn.

I god stand etter 65 år under vann

Noen hundre meter fra tettstedet Cambridge Bay der Canada går over i is og tundra, ligger et gammelt skipsvrak på ti meters dyp og med ripa så vidt over vann. Etter 65 år er skuta i imponerende god stand. Så er det da heller ikke en hvilken som helst båt. Det er selveste «Maud», Roald Amundsens siste polarskute som ligger her og venter på å bli reddet.

Hans Vrålstad (i rødt) og Hans Arve Sørensen tilbragte tre dager ved vraket av «Maud», Roald Amundsens kanskje beste skute. Den ligger på tretti fot ved Cambridge Bay.

Det lar seg gjøre å heve «Maud» og bringe henne hjem. Hans Vrålstad fra Billingstad er ikke i tvil etter å ha vært på ekspedisjon til gudsforlatte Cambridge Bay. – Dette er en nasjonal oppgave som både kan og bør løses. «Maud», som ble bygd på Christian Jensens båtbyggeri i Vollen, er vel et av de mest berømte skip i verden. Det er klart skuta må bevares, sier han.

Ni dager hadde Vrålstad og hans reisefelle Stein Arve Sørensen på seg. Seks av dem gikk med til å komme seg til og fra Cambridge Bay. De tre siste dagene befant de to dykkerentusiastene seg mer under enn over vann. Et par timer etter at de kom frem, var de ute ved vraket for første gang.

– Sett fra overflaten ser «Maud» ut til å være i en elendig forfatning, men når man kommer ned til bunnen er inntrykket et helt annet. Materialene har holdt seg mye bedre enn man kunne forvente. Baug og spanter er intakte, og treverket i masten er i like god stand som en vanlig norsk telefonstolpe.

Ti måneder i året ligger «Maud» dypfryst i et område fritt for store isbevegelser og strømninger. Dermed virker isen konserverende i stedet for å mase skuta til pinneved. Om sommeren er det brakkvann på stedet, så heller ikke bolter og beslag er blitt ødelagt.

– Skuta ligger på steingrunn og det er overhodet ikke noe problem å få den løs fra bunnen. Jeg har faktisk hatt armen min under kjølen, forteller Vrålstad.

Det mange ikke vet, er at Amundsen ribbet «Fram» da denne skuta var ødelagt av tørrrøte og flyttet utstyret over på «Maud». Blant annet er det hengslede ankeret helt sikkert fra «Fram». Vi var og så på ankeret også. Det ligger omtrent fem hundre meter fra selve vraket.

Vrålstad presiserer at de ikke var på plyndringstokt på «Maud». Det eneste de tok med seg fra vraket var et gammelt gorojern, og det er for lengst registrert hos våre myndigheter, og vil bli gitt til Fram-museet eller et annet egnet sted.

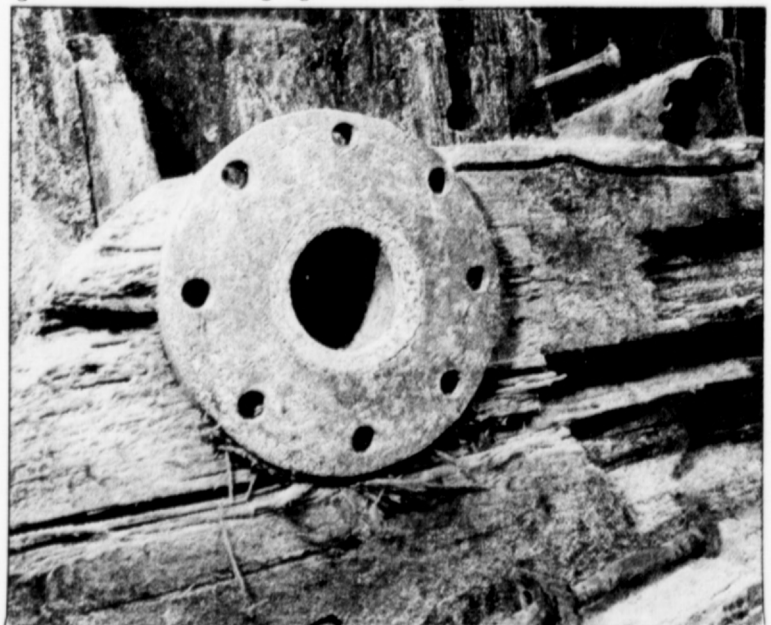
– Det var en svært spesiell følelse å stå med dette jernet i hendene, som først Nansen og så Amundsen har hatt med seg på ekspedisjonene sine, sier han.

– Hva som ligger inni skipet vet vi ikke, for vi hadde ikke nok utstyr med oss denne gangen, men det er helt sikkert at jeg skal tilbake til sjarmerende Cambridge Bay. Selve stedet er også utrolig fascinerende. Man føler seg omtrent som om man er på baksiden av mars, men ingen steder har jeg møtt så fantastisk hyggelige mennesker som der.

**Tekst: Reidar Stenseng
Foto: Hans Vrålstad**

Stein Arve Sørensen viser frem gorojernet som har vært med både Nansen og Amundsen. Nå er det hentet hjem til Norge. Fortsett er det i så god stand at man antageligvis kan steke goro i det!

Brakkvann og stabile isforhold har gjort at både treverk og metall er i overraskende god stand på «Maud».